

Bir bakyşda şu gün

Category: Kitapcy, Teatr we kino sungaty

написано kitapcy | 26 января, 2025

Bir bakyşda şu gün BIR BAKYŞDA ŞU GÜN

Genjo Erkal bolmasa-da, dünýä aýlanar durar elbetde, ýöne onuň ýerini dolduryp biljek zat ýok

Yetmişinji ýyllaryň «Dostlar» teatryndan Moskwadaky Nazym Hikmet günlerine, žurnalistika gürründeşliklerine çenli Genjo abi bilen baglanyşykly birnäçe ýatlama

Genjo Erkal öldi. Bu nähili agyr jümle. Ertir ir bilen kellämize, ýüregimize, ýatlamalarymyza neneňsi uly urgy indi. Özümi dürsänimi, onuň meniň üçin näme many aňladýandygyny oýlanyp, şol barada ýazyp hoşlaşmagy makul bildim.

Onuň bilen iki tanyşlygym we birnäçe ýatlamam bar.

Ikinji tanyşlygymdan başlaýyn.

* * *

Megerem, mundan 26-27 ýyl öňdi. Moskwada täze açylan Rus-türk işewürleri jemgyýetiniň (RTIB) başlygy, soňra dostlaşan ildeşim Ali Ihsan Akyskaogly meni jemgyýetiň adminstrasiýasyna gatnaşmaga çagyrdy. Ilki ýüz dönderdim, soň hakykatdanam «bir gowy zatlary» edip bilerin diýip ýok diýmedim.

Ol «gowy zatlaryň» arasynda iň esasysy her ýylyň 3-nji iýunynda Nazym Hikmeti ýatlama günleridi. Men guramaçylyk toparynyň başynda bolmalydym, olam maliýe işlerine jogap bermelidi.

Onlarça ýyllap Moskwadaky «Nowodewiçýe» gonamçylygyna ýeke özleri gelen türkiýeli we russiýaly raýatlary mundan beýläk 3-nji iýun gününüň säherinde Nazym şahyryň guburynyň öňünde we agşamlaryna hem guraljak konsertdir duşuşyklar bilen hemişelik bile bolmalydy, bu guramaçylykly medeni çäräni däbe öwürmelidi.

Ikimizem sözüimizde durduk. 25 ýyl öň bile başlan, meniň on ýyl guramaçylyk eden 3-nji iýun ýatlama günleri häzirem dowam edýän asylly medeni çäre bolup galdy.

Işe başlanymda Moskwa – Nazym şahyryň guburynyň başyna kimi çagyrsamka diýip birinji ýadyma düşen adamlary depderime ýazdym. Genjo Erkal bilen Zülfü Liwaneli ilkinjilerdi.

Genjo abi-de, Zülfü abi hem telim gezek Moskwada myhmanymyz bolupdy. Olar bilen dostlugymyz şol ýerde başlady.

* * *

Moskwada Genjo abili medeni çäreleriň biridi.

Men diňe «umumy guramaçylyga jogapkär» däldim, birem medeni çäräni habar beriş serişdelerine eşitdirme, bu barada ýazma, fotosuratlar we ş.m. bir topar işler bilen başagaýdym.

Gijäniň iň geň galdyryjy pursatlarynyň biri. Genjo abi sahnada oturgyjyň üstüne çykdy. Hemmeleriň demi tutuldy.

Eý, Hudaýjan-eý! Birden ýykylyp bir ýerini agyrdarmy nämemi?

Meniňem žurnalist bolaýşymy! Şobada fotoapparatymy çykaryp (hawa, el telefony ýok ol wagtlar, fotoapparat) bu taryhy pursaty «ebedileşdirdim».

Zaldaky heýjanly sessizligiň içinde fotoapparat ýalp edip gitdi. Onuň ünsüni sowup ýykaýaryn öýdüp gara janym çykdy. Gijäniň ahyrynda uly stoluň başynda nahar iýdik. Ýoldaşlarymyzyň biri sorady:

– *Genjo abi, oturgyjyň üstüne çykyp, dik başaşak durmak biraz howply dälmi? Üstesine şu ýaşda!*

Şol wagtlar altmyş ýaşyndan geçen ussat senetkär hemişeki akýürekliligi bilen jogap berende, mylaýym gülümsireme bilen ýumşatmaga synanyşan nägileligini şeýle ýañzytdy:

– *Ýok, beýle howplam däl welin, söýgüli tomaşaçylarymyzyň arasynda fotopparatyny ýalpyldadyp surata düşürýän eşekler bolmasa, hasam gowy bolardy.*

Hemmeler gülüp durka dymyp, başgalara goşulyp gülen bolmak aňsat hem bolubilerdi, ýöne beýtmek maňa gelişmezdi.

– *Genjo abi, şol eşek mendim-dä!*

Ol geň galmak bilen maňa seretdi, gülümsiremesine mähir-mylakaý çaydy, meni rahatlandyrjak bir zatlary aýtdy, meniň ýalňyşlygym sebäpli özi menden ötünç sorajak bolýardy.

* * *

Onuň bilen birnäçe duşuşygymyzyň käbirleri «T24» we işleýän käbir kanallar üçin gürründeşlik maksatlydy. Has arkaýyn

gürleşip bolýan, uçursyz mylakatly we demokratik pikirli senetkärlerdendigini aýdyp bilerin.

Şindi birnäçäňiziň tomaşa etmäge öwrenişen «T24» wideoprogrammalaryna başlanda onuň ady sanawyň başyny çekýärdi. Birinji programmam 2018-nji ýylyň 25-nji oktýabrynda Bekir Agyrdyr bilen geçiren gürrüňdeşligimdi. Genjo abiniň gatnaşan programmasy bolsa 2018-nji ýylyň 14-nji dekabryndady we şol wagt onuň sungat dünýäsinde işe başlan altmyşynjy sungat ýylyny gutlapdyk.

Başga bir programmada, megerem «Tele1» teleýaýlymynda bolmaly, ondan ýadawsyz göreş bilen geçen onlarça ýyldan soň ýadap-ýadamandygy soralandy, ol 83 ýaşynda garşysyna sekiz ýyl azatlykdan mahrum etmek talaby bilen açylan «prezidente dil ýetirmekde» aýyplanýan derňew işi bilen göwnüçökgünlige uçrap-uçramandygyny sorapdym.

– Göreşden el çeksem, saglygymy ýitirerin. Men sahna çykyp, oýnap özümi bejeryärim. Jemgyýetiň öňündäki borjymy berjaý edýärim.

Jemgyýetiň özi, syýasatçylar, häkimiýet Genjo Erkalyň öňündäki jogapkärçiliklerini berjaý etdilermi? Ine, şu ýeri meni şübhelendirýär.

* * *

Makala uzaberse, käte ýazyjy birinji jümlelerini ýatdan çykarýar. Emma aladalanmaň, men Genjo abi bilen birinji tanyşlygymy ýazman sözümi soňlamakçy däl.

Yetmişinji ýyllaryň ikinji ýarymydy. Syýasatyň basyş we gan bilen öňe barýan döwrüdi. Medeniýet kolležinde okaýardym.

Men we meniň ýaly murtlary täze çykan birnäçe dostum hemişe «biz näme edip bileris?» diýip pikir edip, ýene «bir gowy zatlaryň» ugrunda ylgardyk. Mekdebe çepçi senetkärleriň we ýazyjylaryň getirilmegi-de bu işe degişlidi, kino we teatr boýunça medeni çäreleriň geçirilmegi-de.

Şol döwrüň meşhur, ýöne ady «howply» truppasy bardy: «Dostlar» teatry. Şol teatra köplük bolup gidilmegini guradyk. Muny howply görenler we tankyt edenler boldy. Emma goýbolsun

etmedik we birnäçe okuwçyny teatra äkitdik. «Sahnanyň döwi» Genjo Erkal bilen tanyşdyk.

Şu gün irden onuň ýogalandygyny eşdip, ilki özümi dürsemäge synanyşdym. Soňra sosoal mediýada şu makalama at bolan jümlämi paýlaşdym. Yzyndan bütin bulary ýatlap, gama batdym oturdym.

Öňler bular ýaly ajaýyp adamlar aradan çykanda «gowy günleri görmek nesip etmän öldü-dä» diýlerdi.

Indem pikir edip otyryn welin, «gowy günler» gelermi, gelmezmi, geläýende biz ony görerismi, görmerismi, hiç bilebilmedim. Emma ýaşan tegelek segsen alty ýylynda göreşinden birjigem el çekmedik Genjo abi iň bolmanda «gowy günleri» görmäge, tümlügiň böwsülenini görmäge hak gazanypdy. Haýp boldy, beter haýp boldy...

Hakan AKSAÝ.

@AksayHakan

aksayhakan@gmail.com

«T24» internet gazetini, 31.07.2024 ý. Teatr we kino sungaty